

Příloha č. 4

Zhodnocení projektu

1. Stručná charakteristika cíle projektu

Dlouhodobě usilujeme o možnost nabídnout našim čtenářům plnohodnotné registrování do knihovny online. Toto je i prioritou Centrálního portálu knihoven a podporovaná aktivita programu VISK 8B. Dosud bylo zásadní překážkou, že nebyl dostupný způsob důvěryhodného ověření uživatele v online prostředí. Respektive byl, ale služba MojeID nezískala dostatečnou podporu mezi uživateli knihoven. A to i přes to, že mnoho knihoven se zapojilo do procesu ověřování.

Období covidových uzávěr veřejných prostor akcelerovalo rozvoj různých řešení, které umožňují setkávat se online, ale právě i řešit vzdálené ověřování uživatelů. Nyní tedy máme hned několik třetích stran, které nabízejí řešení, které mohou knihovny využít.

Projekt řeší nejen samotnou implementaci ověření za pomoci protokolu OpenID Connect s ohledem na konkrétní implementaci v Bank iD, ale i rozšíření systému Koha v oblasti možnosti provést plnohodnotnou vzdálenou registraci čtenáře v souladu s interními procesy.

2. Realizovaný postup řešení, případné změny

- návrh databázové struktury zásuvného modulu
- seznámení se s dokumentací Bank iD
- vytvoření formuláře pro registraci v systému Koha
 - pro dospělého čtenáře
 - pro plnoletého zákonného zástupce dítěte do 15ti let
- napojení zásuvného modulu na API služby Bank iD
- implementace řešení pro přenos informací z API Bank iD do knihovního systému Koha, ukládání v souladu s databázovou strukturou a principy v Koha
- implementace řešení na vytvoření záznamu čtenáře v databázi Koha, včetně uložení údajů přenesených z Bank iD
- implementace řešení na vytvoření elektronické verze přihlášky do knihovny ve formátu PDF
- rozšíření implementace rozesílání e-mailových zpráv o možnost odesílat přílohu ve formátu PDF
- vytvoření nové šablony pro odesílání e-mailové zprávy po úspěšné online registraci
- rozšíření implementace tvorby poplatků o automatické vytvoření poplatku za online registraci

Při realizaci záměru jsme opustili původní myšlenku řešit online registraci skrze rozhraní online katalogu VuFind. Proti původnímu řešení hovořilo především komplikovanější a tedy časově náročnější nasazování v knihovnách. Tento aspekt jsme si při původním obecném návrhu neuvědomili. Dalším argumentem proti byl aspekt bezpečnosti. Stávající řešení bylo vytvořeno tak, aby minimalizovalo možná bezpečnostní rizika i čas potřebný k nasazení do produkce.

Celá administrace probíhá v zásuvných modulech, které jsme vyvinuli a dáváme volně k dispozici všem knihovnám s knihovním systémem Koha. Časová náročnost s tvorbou kódu byla o něco vyšší, než v původním návrhu s využitím VuFindu. Registrační formuláře jsou přístupné nyní buď přímo z pluginu Koha, ale lze je prolínkovat i z prostředí katalogu VuFind. Nemuseli jsme rozšiřovat driver systému VuFind pro Kohu, ale plánovaný čas jsme věnovali přímo implementaci zápisu informací z API služby Bank iD do databáze zásuvných modulů řešení a systému Koha. Což bylo v důsledku efektivnější řešení. I míra integrace služby Bank iD je tímto způsobem vyšší. Objem s tím související práce programátora byl o něco vyšší oproti původnímu odhadu, ale čas se ušetří při zprovoznění služby knihovnám. Oproti původnímu plánu obsahuje plugin navíc funkcionalitu vytvoření elektronické verze přihlášky čtenáře a řešení pro její odeslání e-mailem. Tyto komponenty v původním projektu nejsou započítané. Máme za to, že to jsou potřebné funkce, nutné k reálné použitelnosti řešení v praxi. Jsou tedy součástí volně dostupného kódu.

3. Dosažené výsledky, charakteristika výstupů, přínos řešení

Řešení přináší knihovnám možnost nabízet svým uživatelům registraci online. Ověření skrze službu Bank iD je zárukou, že data uživatele jsou správná a relevantní. Řešení je navrženo s ohledem na možnost budoucího rozšíření o další metody online ověření. Netrpělivě očekáváme vývoj EU Wallet, který je dalším

potenciálním kandidátem na implementaci. Vzhledem, že Bank iD i EU wallet používají stejný standard OpenID Connect, nemělo by být technicky složité nasadit v budoucnu i ověření skrze EU Wallet.

Implementace online registrace do Kohy je provedena tak, že respektuje zavedené principy a procesy. Registrace provedená online je v systému zavedena stejně jako registrace provedená knihovníkem. Součástí online registrace je i generování smlouvy ve formátu PDF a její odeslání skrze e-mail. Proces je tedy bezobslužný.

Knihovna může sledovat registrace provedené online, vést jejich statistiku nebo sledovat kvalitu dodávaných dat. Služba online registrace je propojitelná s webovou prezentací nebo katalogem knihovny.

Předmětem projektu nebylo řešení napojení systému Koha na platební bránu. Tato oblast musí být řešena samostatně.

Výsledky projektu a dokumentace jsou veřejně dostupné v repozitáři Gitlab

Aktuální verze zásuvného modulu pro online registraci s ověřením skrze Bank iD:

<https://gitlab.com/open-source-knihovna/online-registration-bank-id-for-koha/-/releases>

Zdrojový kód řešení je k dispozici v repozitáři Gitlab

<https://gitlab.com/open-source-knihovna/online-registration-bank-id-for-koha/-/tree/main>

Dokumentace k instalaci řešení je dostupná na této adrese:

<https://gitlab.com/open-source-knihovna/online-registration-bank-id-for-koha/-/blob/main/OpenBankId/documents/installation.md>